

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 274/2022-12

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Laššákovej a zo sudcov Petra Molnára (sudca spravodajca) a Ľuboša Szigetiho v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] zastúpeného spoločnosťou Malata, Pružinský, Hegeduš & Partners s. r. o., Mlynské Nivy 10, Bratislava, v mene ktorej koná konateľ a advokát JUDr. Vincent Hegeduš, proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 7 Cdo 43/2020 z 29. apríla 2021 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručенou Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) 18. júla 2021 domáha vyslovenia porušenia jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a jeho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozhodnutím všeobecného súdu označeným v záhlaví tohto uznesenia. Takisto ústavný súd žiada, aby označené rozhodnutie zrušil a vrátil jeho vec všeobecnému súdu na nové konanie.

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že rozsudkom Okresného súdu Bratislava IV (ďalej len „okresný súd“) č. k. 10 C 500/2017 z 10. augusta 2017 (ďalej len „prvostupňový rozsudok“) bola zamietnutá žaloba sťažovateľa v konaní o náhradu škody spôsobenej nesprávnym

úradným postupom. Odvolaniu sťažovateľa nebolo vyhovené a Krajský súd v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) svojím rozsudkom č. k. 15 Co 9/2018 z 30. januára 2019 (ďalej len „druhostupňový rozsudok“) prvostupňový rozsudok ako vecne správny potvrdil. Dovolanie podané sťažovateľom proti druhostupňovému rozsudku bolo odmietnuté uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) č. k. 7 Cdo 43/2020 z 29. apríla 2021 (ďalej len „namietané uznesenie“).

II. Argumentácia sťažovateľa

3. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti uvádza, že prvostupňový rozsudok okresného súdu napadol odvolaním, ktoré okrem iných dôvodov založil aj na dôvode podľa § 365 ods. 1 písm. c) Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“), a teda že vo veci rozhodoval vylúčený sudca. Na tomto mieste vysvetľuje, že v prípade tohto dôvodu poukázal na odôvodnené pochybnosti o nestrannosti všetkých sudcov okresného súdu, keďže predmetom žaloby bol namietaný nesprávny úradný postup samotného okresného súdu. Krajský súd prvostupňový rozsudok ako vecne správny potvrdil a vo vzťahu k uvedenému sťažovateľom uplatnenému odvolaciemu dôvodu uviedol, že naň neprihliadal, keď v minulosti vo veci sťažovateľa krajský súd uznesením č. k. 4 NcC 18/2016 z 22. marca 2016 rozhodol, že sudcovia okresného súdu nie sú vylúčení z prejednávania veci sťažovateľa vedenej pred okresným súdom pod sp. zn. 10 C 500/2017, a preto nie je dôvod na prikázanie veci inému súdu, pričom sťažovateľ v podanom odvolaní iné nové skutočnosti odôvodňujúce vylúčenie zákonného sudcu z prejednávania a rozhodovania predmetnej veci neuviedol. Sťažovateľ ďalej pokračuje v argumentácii a uvádza, že dovolanie, ktorým napadol druhostupňový rozsudok krajského súdu, založil na dôvode podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP, keď sa podľa jeho názoru dopustil odvolací súd nesprávneho právneho posúdenia veci neprihliadnutím na uplatnený odvolací dôvod v zmysle § 365 ods. 1 písm. c) CSP s odôvodnením, že o námietke zaujatosti podanej sťažovateľom v minulosti v rámci prvostupňového prejednávania veci už rozhodol krajský súd tak, že sudcovia okresného súdu nie sú z predmetnej veci sťažovateľa vylúčení. Podľa názoru sťažovateľa sa odvolací súd takýmto postupom odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, z ktorej vyplýva, že s ohľadom na nemožnosť uplatnenia opravných prostriedkov proti rozhodnutiu súdu o námietke zaujatosti je ochrana strany sporu, o námietke zaujatosti ktorej bolo rozhodnuté, zabezpečená tým spôsobom, že v rámci preskúmania rozhodnutia vo veci samej je možné preskúmať aj prípadné vady týkajúce sa konania a rozhodnutia o námietke zaujatosti.

4. Sťažovateľ vysvetľuje, že najvyšší súd odmietol jeho dovolanie podľa § 447 písm. c) CSP ako neprípustné dôvodiac, že je na prvý pohľad zjavné, že sťažovateľ v skutočnosti nebrojí proti nesprávne právnemu posúdeniu veci odvolacím súdom, ale proti vadám (zmätočnosťam) vyplývajúcim z § 420 písm. f) CSP (nedostatok dôvodov), resp. § 420 písm. e) CSP (rozhodoval vylúčený sudca). Najvyšší súd v nadväznosti na to poukázal, že sa mohol zaoberať len prípustnosťou dovolania z hľadiska dovolacieho dôvodu týkajúceho sa nesprávneho právneho posúdenia veci, keďže v zmysle § 440 CSP bol týmto dovolacím dôvodom viazaný a nemohol

prihliadať na vady zmätočnosti *ex officio*, ako to v minulosti umožňovala právna úprava obsiahnutá v § 242 ods. 1 niekdajšieho Občianskeho súdneho poriadku.

5. Sťažovateľ považuje uvedený postup najvyššieho súdu za nezlučiteľný s jeho označenými právami argumentujúc, že by mohol, tak ako to tvrdí najvyšší súd, založiť svoje dovolanie na vade zmätočnosti podľa § 420 ods. 1 písm. e) CSP len vtedy, ak by bolo touto vadou zmätočnosti zaťažené odvolacie konanie, v jeho prípade však nešlo o takýto prípad, keďže touto vadou (rozhodoval vylúčený sudca) bolo zaťažené prvostupňové konanie. Sťažovateľ ďalej argumentuje, že pokiaľ by aj bolo možné v danom prípade uplatniť dovolací dôvod podľa § 420 písm. e) CSP, nijako tým nie je vylúčené aj súčasné uplatnenie dovolacieho dôvodu podľa § 421 ods. 1 CSP. Podľa sťažovateľa je zrejmé, že najvyšší súd v namietanom uznesení zvolil pri posúdení jeho dovolania reštriktívny výklad prípustnosti dovolania v neprospech sťažovateľa, čím došlo zo strany dovolacieho súdu k odopretiu spravodlivosti.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

6. Podstatou argumentácie obsiahnutej v ústavnej sťažnosti sťažovateľa je tvrdenie o porušení jeho práv v dôsledku reštriktívneho výkladu najvyššieho súdu týkajúceho sa ustanovení Civilného sporového poriadku upravujúcich podmienky prípustnosti dovolania.

7. Ústavný súd sa pri posúdení ústavnej sťažnosti sťažovateľa oboznámil jednak s relevantnou právnou úpravou, ako aj s obsahom namietaného uznesenia najvyššieho súdu, resp. jeho odôvodnením, ktoré sa stalo oporou pre záver najvyššieho súdu o odmietnutí dovolania sťažovateľa podľa § 447 písm. c) CSP.

8. Podľa § 419 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa.

Podľa § 420 CSP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

Podľa § 421 ods. 1 CSP dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Podľa § 432 ods. 1 CSP dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci.

Podľa § 440 CSP odvolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný.

Podľa § 447 CSP odvolací súd odmietne dovolanie, ak

- a) bolo podané oneskorene,
- b) bolo podané neoprávnenou osobou,
- c) smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné,
- d) nemá náležitosti podľa § 428,
- e) neboli splnené podmienky podľa § 429 alebo
- f) nie je odôvodnené prípustnými dovolacími dôvodmi alebo ak dovolacie dôvody nie sú vymedzené spôsobom uvedeným v § 431 až 435.

9. Ako vyplýva aj z bodu 4 odôvodnenia tohto uznesenia, je zrejmé, že najvyšší súd odmietol dovolanie sťažovateľa podľa § 447 písm. c) CSP dôvodiť, že je na prvý pohľad zjavné, že sťažovateľ v skutočnosti nebrojí proti nesprávnomu právnomu posúdeniu veci odvolacím súdom, ale proti vadám (zmätočnostiam) vyplývajúcim z § 420 písm. f) CSP (nedostatok dôvodov), resp. § 420 písm. e) CSP (rozhodoval vylúčený sudca). V nadväznosti na to najvyšší súd vysvetlil, že sa mohol zaoberať len prípustnosťou dovolania z hľadiska dovolacieho dôvodu týkajúceho sa nesprávneho právneho posúdenia veci, keďže v zmysle § 440 CSP bol týmto dovolacím dôvodom viazaný a nemohol prihliadať na vady zmätočnosti *ex officio*, ako to v minulosti umožňovala právna úprava obsiahnutá v § 242 ods. 1 niekdajšieho Občianskeho súdneho poriadku. Najvyšší súd tak uzavrel, že dovolanie sťažovateľa vo vzťahu k ním vymedzenému dovolaciemu dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP nie je prípustné, a preto je potrebné odmietnuť ho podľa § 447 písm. c) CSP.

10. Ústavný súd súhlasí s názorom sťažovateľa, podľa ktorého spôsob, akým sa krajský súd vysporiadal s uplatneným odvolacím dôvodom podľa § 365 ods. 1 písm. c) CSP, nebol správny. Účelom tohto odvolacieho dôvodu je preveriť v odvolacom konaní naplnenie práva účastníka konania na nestranného sudcu prvej inštancie. Ak by prípadný nesprávny negatívny záver nadriadeného súdu o námietke zaujatosti (vznesenej v priebehu konania na súde prvej inštancie) nebol v opravnom konaní revidovateľný, normovaný odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. c) CSP a dovolací dôvod podľa § 420 písm. e) CSP by (bez uvedenia novôt v opravnom prostriedku) boli len iluzórnymi. Na druhej strane však, vychádzajúc z predmetu ústavnej sťažnosti, je potrebné

zdôrazniť, že právna úprava dovolania kladie na dovolateľa (obligatórne zastúpeného advokátom) vysoké nároky. Ústavný súd chce v prvom rade sťažovateľa poučiť, že pre prípustnosť dovolania podľa § 420 CSP nie je dôležité, či k vadám zmätočnosti došlo pred odvolacím súdom, alebo pred súdom prvého stupňa. V prípade, že vadu zmätočnosti, ku ktorej došlo v prvostupňovom konaní, odvolací súd odstránil, nemožno už na ňu v dovolacom konaní prihliadať. V dovolacom konaní sú vady zmätočnosti podľa § 420 CSP relevantné vtedy, pokiaľ trvajú aj po rozhodnutí odvolacieho súdu. Vzhľadom na uvedené sa javí ako na prvý pohľad zjavne neopodstatnené argumentačné tvrdenie sťažovateľa, že v dovolacom konaní nebolo možné vadu zmätočnosti podľa § 420 ods. 1 písm. e) CSP (rozhodoval vylúčený sudca) namietat' a korigovať, keďže k nej došlo v prvostupňovom konaní, nie v odvolacom konaní.

11. Ústavný súd vo všeobecnosti ďalej poukazuje na to, že v právnej úprave Civilného sporového poriadku je prípustnosť dovolania postavená na preskúmaní rozhodnutí len z dôvodu závažných procesných nedostatkov (vady zmätočnosti vymedzené § 420 CSP) a tiež v záujme zjednotenia rozhodovacej činnosti súdov. Druhý z uvedených záujmov je možné realizovať len v judikatúrnych situáciách predpokladaných v § 421 ods. 1 CSP. Na uvedené ustanovenia nadväzuje § 432 ods. 1 CSP, podľa ktorého dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. Nesprávne právne posúdenie veci môže byť dovolacím dôvodom len vtedy, ak bolo rozhodujúce pre výrok napadnutého rozhodnutia, ide teda o právne posúdenie, vyriešenie právnej otázky týkajúcej sa výsledku konania, teda merita veci. V prípade sťažovateľa je však na prvý pohľad jasné, že právna otázka, ktorú sťažovateľ predostiera a ktorá je v hre, nie je právnou otázkou viažucou sa k výsledku konania, k meritu veci. Sťažovateľom predstretú otázku možno jednoznačne kvalifikovať iba ako otázku správnosti procesného postupu, teda otázku existencie procesného nedostatku, ktorá v konečnom dôsledku smeruje k zodpovedaniu otázky o existencii vady zmätočnosti (rozhodoval alebo nerozhodoval vylúčený sudca).

12. Vzhľadom na uvedené okolnosti nemožno kvalifikovať ako neodôvodnený a arbitrárny záver najvyššieho súdu, ktorý postupoval v súlade s § 440 CSP (viazanosť dovolacími dôvodmi) a posúdil sťažovateľom prezentovanú argumentáciu iba z hľadiska sťažovateľom uplatneného dovolacieho dôvodu, ktorým bola nesprávnosť právneho posúdenia veci, na základe čoho dospel k záveru, že sa tvrdenia sťažovateľa o naplnení tohto dovolacieho dôvodu nepreukázali a dovolanie bolo potrebné odmietnuť ako neprípustné, teda smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie sťažovateľa prípustné.

13. Sumarizujúc uvedené, ústavný súd nezastáva názor, že by namietané uznesenia najvyššieho súdu bolo možné kvalifikovať ako nezlučiteľné s dotknutými článkami ústavy, listiny a dohovoru, preto vyhodnotil ústavnú sťažnosť sťažovateľa ako zjavne neopodstatnenú a ako takú ju podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov odmietol.

14. Ústavný súd vzhľadom na všetky svoje závery rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 1. júna 2022

Jana Laššáková
predsedníčka senátu